

(א) ויחזקו... (ב) ויחזקו... (ג) ויחזקו... (ד) ויחזקו... (ה) ויחזקו... (ו) ויחזקו... (ז) ויחזקו... (ח) ויחזקו... (ט) ויחזקו... (י) ויחזקו... (יא) ויחזקו... (יב) ויחזקו... (יג) ויחזקו... (יד) ויחזקו... (טו) ויחזקו... (טז) ויחזקו... (יז) ויחזקו... (יח) ויחזקו... (יט) ויחזקו... (כ) ויחזקו... (כא) ויחזקו... (כב) ויחזקו... (כג) ויחזקו... (כד) ויחזקו... (כה) ויחזקו... (כו) ויחזקו... (כז) ויחזקו... (כח) ויחזקו... (כט) ויחזקו... (ל) ויחזקו...

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כד.

עין משפט

עין משפט
נר מצוה

שית מאה וחד סרי והיינו דכתיב (תורה לוח לנו משה ושמים מפי הגבורה הרי שית מאה ותלסרי: מפי הגבורה שמענוס. דכתיב) אמת דבר אלהים ושמים ו (שמענו נמכילתא): והעמידן על אמת עשרה. שנתחלה היו לדיקים והיו יכולים לקבל עול מצות הרבה אצל דורות האחרונים לא היו לדיקים כל כך ואם צלו לשמור כולן אין לך אדם שזוכה וצא דוד והעמידן כו' כדי שזכו אס יקיימו י"א מצות הללו וכן כל שעה דורות של מטה והולכין וממעיין אותו: רב ספרא. בשאלות דרב אחא (שאלתא לו) והכי היה עובדא דרב ספרא היה לו חפץ אחד למכור ובלא אדם אחד לפניו בשעה שיהיה קורא ק"ש ואמר לו תן לי הספך בכך וכן דמים ולא ענהו מפני שהיה קורא ק"ש כסודר זה שלא היה רוצה ליתנו נדמים הללו והסופך אמר מהו לי בכך יומר לאמר שסיים ק"ש אמר לו טול הספך נדמים שאמרת בראשונה שבאותן דמים היה דעמי ליתמם לך: (אף) לא רגל על לטונו [כו]. לא רצה לסקר מתחלה שאמר

אולי ימושני [אצין] אלא שאמו שכרתינו ועל פי הדבור דכתיב עלי קללתך וגו' ומתגרמנין אולי אתחמר נבדואה [דלא ימון לנטיה עקב ברין] והרפס לא נשא על קרובו. לא קבל חרפת קרובו: נכזה בעיניו נמאס. הנמאס להקב"ה נכזה הוא בעיניו של אדם זה חוקיהו שנכזה היה בעיני אציו שנמאס עבדות כוכבים: שניירו ומטעם של חכמים. גמרתי (ה"ד) ולא קרא: (וקורא לו רבי רבי): ואפילו לעובד כוכבים. כדי שלא ימשוך ויבא להלוות ישראל דבריה: שחד על נקי לך לא. אפילו שחד שהיה רשאי ליתק: כגון ר' ישמעאל דכרי יוסי. שהיה אריכו מביא לו משלו [קודם זמנו] ולא רצה ליתק כדי להיות לו דייקס: בבלע מעשקות. שלא רצה לטוול לעמוד ראשית הגז שהיאל לו אדם אחד שנה לרין לפניו אל"ג דהוה כחן רבי ישמעאל כן אלישע משום דדמי כלילו עושו לכהן שהיה רגיל זה ליתן לו מתנותיו: אוטם אוטם משמעות דמים. אטו (חטומה וחטומה נדבר זה שלא ישמע

הלך צדקות זה אברהם אבינו דכתיב (בי"מ דף פד): דנפק ריחשא מארזיה ואיחזיו לאיחמיה בחלמא ואמר לה הרי דשמעיתו ביזלותא דלורבא מרבנן ולא מחאי דממעני לי אלמא צמיוו הוה רגיל לקדקך בכך ולפיכך הקפיד הקב"ה עליו על אותו הפעם שלא מיחה: זו הולאס הפס והכנסס הכלל. דכתיב זהו לכת טוב ללכת אל בית אצל מלכת וגו' (ז): כל ישעיה בן אמוץ. כל שעה דורות של מטה היו מממענין: חדל נא. אותה זכרה שאמר משה וישכון ישראל בטח נדד עין יעקב כלומר אימתי ישכון ישראל בטח כשהיו לדיקים כעין יעקב: מי יקום יעקב. מי יוכל להיות חסיד כיעקב כי קטן הוא קטנים הם הטובים שהיו לדיקים כיעקב:

מאן ואילך מפירוש רבינו גרסום הלך להרגיעו ישראל. שיהא להם מנוחה בגלות: בשופר גדול וגו'. ובאו האזודים בארך מלמד שלא יהו אזודים בין העובדי כוכבים: כאכידה המפסקת. ונמלאת לאחר זמן: כאכילס קאטין ודלוטין. שאוכלים מתקנת ומקנתס ואין אוכלין: מפלטירו. בית של רומי: (ומה לעובדי רוננו כך. שמשתמשים לעבודת כוכבים שלהם יושבים בהשקט ושלוה ישראל שעושין רוננו על אמת כמה ורנא ששלם להם שכל טוב: וכמו בגדיהם. דליו לעבד הכי: והלא אוריה במקדש ראשון היה. ככתוב נספס מלכס (ז) זכריה. מנציחאס אחרונים היה שהיה במקדש שני: חלס הכסוד נכואוס על זכריה נכואוסו של אוריה. כלומר שפורענות שניצח אוריה שאמר ירושלים לעיים תהיה והר הבית לנמות יער (ומקיים כמו קן עמיר להתקיים דברי נחומים של זכריה שיצנה בית המקדש ממרה עימיו אמן סלה:

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

נודע כפיו מתמוך בשוחד אוטם אוטם משמעות דמים ועוים עיניו מראות ברע הלך צדקות זה אברהם אבינו דכתיב (בי"מ דף פד): דנפק ריחשא מארזיה ואיחזיו לאיחמיה בחלמא ואמר לה הרי דשמעיתו ביזלותא דלורבא מרבנן ולא מחאי דממעני לי אלמא צמיוו הוה רגיל לקדקך בכך ולפיכך הקפיד הקב"ה עליו על אותו הפעם שלא מיחה: זו הולאס הפס והכנסס הכלל. דכתיב זהו לכת טוב ללכת אל בית אצל מלכת וגו' (ז): כל ישעיה בן אמוץ. כל שעה דורות של מטה היו מממענין: חדל נא. אותה זכרה שאמר משה וישכון ישראל בטח נדד עין יעקב כלומר אימתי ישכון ישראל בטח כשהיו לדיקים כעין יעקב: מי יקום יעקב. מי יוכל להיות חסיד כיעקב כי קטן הוא קטנים הם הטובים שהיו לדיקים כיעקב:

הלך להרגיעו ישראל: ימיהו לא א. 7. נצר חסד לאפלים נשא עון ופשע וחסאי ונקח לא ניקח פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים: שמות לו ז. 18. הן כל הנפשות לי תבה כנפש האב וכנפש הבן לי תנה הפפש החטאת היא תמות: יחוקאל יד ז. 19. ואברתם בגוים ואכלה אתכם ארץ איביכם: ויקרא לו ח. 20. ויהי ביום ההוא ויקע בשופר גדול ובאו האדברים בארץ אשרו והנגדוים בארץ מצרים והשתתחו לו בחר הקדיש בירושלם: ישעיהו לו ז. 21. תעיתי כשה אבד בקש עבדך כי מצותיך לא שקחת: מהלים קיט קעו

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

(6) וינקוט איתא משחק וכו' בע"מ. (7) נדרים כ"ג. (8) ליל משחק. (9) נצ"י הגי' ה' ינחמו אמן. (10) ליל נדקים שמו ממים

הגהות הב"ח

(6) תוס' ד"ה באוריה וכו' בעולם הזה קודם גאולה וכו' דקאמר התם עתידין וכו' נחמונות ירושלים וכו'.

1. ובנסע המשכן יורידו אתו הלוחים ובחנות המשכן יקיימו אתו הלוחים והיו הקרב יומת: כמדבר א גא 2. ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יצחק: ישעיהו ח ב 3. לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלם עין תהיה ותר הבית לבמות יער: מיכה ג יב 4. בה אמר יי צבאות עד ישבו זקנים ונקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים: זכריה ח ד

באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש. וקשה דהא ככל המקרא לא מלינו פסוק זה מנבואתו של אוריה כי אס נבואתו של מיכה המורשתי ויש לומר דסמך אהא דאיתא בספר ירמיה (למ) שנתבא ירמיה על פורענות ונמקנא הכהנים והנביאים להרגו מפני שהיה מדבר פורענות ואמרו להם שהרי אין לנו מסקימין שהרי מיכה דיבר מפורענות ולא נהרג וגם אוריה וגו' משמע שדבר אוריה כמו מיכה ומה פורענות דבר מיכה הוא קרא זה והוי כמו שדבר אוריה אצל קשה מנלן דאיתא נבואה דכתיב עוד ישבו זקנים ונקנות נחמונות היא לעולם הבא דלמא היא בעולם (6) קודם גאולה וי"ל דממה שהיא אמר נפסקה שני (פסחים דף סה). יחא דקאמר עתידים (7) (ממים שמיח) דכתיב עוד ישבו זקנים ונקנות נחמונות וילכו על משענותם ועל אלישע שהיה המת כתיב משענתו וגמרינן משענת דהאי קרא ממשענת דאלישע מה להלן היתה המת אף כהן תחית הממים וכו' ע"כ האי נבואה לעמיד לנא שהרי עבר צית ראשון וצית שני שלא היתה תחית הממים ויחא הכל והשם יזכרו לראות משיח אמן:

באש ולא נבכה אמר להן לכן אני מצחק ומה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שוב פעם אחת היו עולין לירושלים כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים התחילו הן בוכין ור"ע מצחק אמרו לו מפני מה אתה מצחק אמר להם מפני מה אתם בוכים אמרו לו מקום שכתוב בו יהודר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה אמר להן לכן אני מצחק דכתיב ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יצחק וכו' מה ענין אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש [וגו'] בזכריה כתיב עוד ישבו זקנים ונקנות ברחובות ירושלים עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא נחמתנו עקיבא נחמתנו:

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

אחר השלמת המסכתא יאמר זה וייעיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הדרן עלך מסכת מכות והדרך עלן. דעתן עלך מסכת מכות ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת מכות ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. חגיגא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיהיות עמך בית ישראל. ונהיה כלנו אנוהו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחבמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי כם חייתני: ברוך אתה יי למדני חקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנוהו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו מושבימים והם מושבימים. אנו מושבימים לדברי תורה והם מושבימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת מכות כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרעי זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלך תנוחה אותך בשבךך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכרָא מארעא, ולאכתבא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, ויצימח פרקנה ויקרב משיחהו. בחיובן וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתרומם ויתנשא ויתגדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהו ועל כל תלמידי תלמידיהו, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני ריחוי ופרקנא מן קדם אבהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומוי הוא ברחמייו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(*פ"ה) הגון על זה תמלא כס' החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג כס' זכיות ח"א פ"ג. (**) נכסיומא וסוף תשובת הרמ"א ו"ל וכן בסוף יש"ש צ"כ כחוב רמוס על הוכרת שמות הללון: